

Kedvezőtlen együttállás

Az igen nehéz, ráadásul aszályos tavalyi év után jobbra számítanak a gazdálkodók, ennek ellenére senki sem várja magabiztosan a betakarítás eredményét. A tavaszi és kora nyári esőzés nem mindenütt tett jót, azonkívül a közgazdasági körülmények sem javultak. A termelők többsége a túlélésért küzd, és a mostani piaci helyzet végkimenetele alaposan ártrendezheti a következő években a termelési struktúrát Magyarországon, vélekedik Csősz Tibor, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének (MOSZ) tanácsosa.



A gabonapiac nem alakul kedvezően a magyar termelők szempontjából, mert a termények ára mélyrepülésben van. Eközben az önköltség jelentősen megemelkedett, az export lehetősége tulajdonképpen bezárult, az Európai Unió szolidaritása Ukrajnával számunkra hátrányos intézkedéseket hozott, és a piaci beavatkozások sem a megszokott módon zajlanak – foglalta össze a helyzetet a tanácsos. Igaz, a nemzetközi gabonatözsdéken valamennyi fő gabona és olajos mag ára felfelé korrigált majd két hónapon keresztül, de az utóbbi napokban a trend kifutott, a hazai piacon pedig erősen nyomottak az árak.

Ha a tárgyalások eredménytelenek lesznek, július 17-ével leállhat a fekete-tengeri szállítmányozás, ami ismét új helyzetet teremt az unió gabonapiacán. A szakemberek úgy vélik, hogy a tengeri útvonalat kiváltó vasútra és az autópályákra nagy nyomás fog nehezedni, még a tavaly óta kiépült egyéb szállítási folyosókat is tekintetbe véve. Nem érdemes arra számítani, hogy ez komolyabb ármozgást okozna fölfelé, hiszen a hír, hogy az oroszok nem kívánják meghosszabbítani a tengeri szállításra vonatkozó megállapodást, hetek óta ismert. Brazíliában kiválóak a terméskilátások, az ukrán vetésterület pedig jócskán meghaladja a várakozásokat. Összességében rekordtermést várnak a világon búzából.

Amerikában javultak a kukorica kilátásai, ami az utóbbi hetek áremelkedését szinte azonnal lenullázta. Chicagóban 6,3 dollárról egy héten belül visszaesett 5 dollár alá a kukorica vékánkénti ára. Az európai tözsdéárok szintén napról napra föl-le mozognak, de mostanában az alacsonyabb, 2021-es árszintet közelítik. Ezek az árak komoly finanszírozási problémát jelentenek az agrárium számára, mert egyik költségnem sem csökkent a két évvel

előtti szintekre, sőt, további emelkedésre lehet számítani.

Az aszályos tavalyi év bebizonyította, hogy mennyire ki van téve a klímaváltozásnak a növénytermesztés és az állattenyésztés. Az öntözés fejlesztése nem old meg mindent, hiszen sok helyen maga a víz nem állt rendelkezésre a kritikus időszakban. Egy átlagos év után kisebb anyagi megterhelést okozott volna például a talaj tápanyagpótlása, de mivel sok gazdálkodó idén már a tartalékait kénytelen felhasználni, a szükségesnél kisebb tápanyagadagokat tudtak kijuttatni. Az első learatott kalászosok beltartalmán és hozamán már látható is ennek az „eredménye”. A termelők úgy vélik, hogy a búza paraméterei sem lesznek kiválóak. Félő, hogy a piac ki fogja használni, hogy jóval kevesebb terem kiemelkedő fehérjetartalmú kenyérgabonából, fejezte ki aggodalmát a tanácsos.

Ha az ideai aratás eredménye csak átlagos lesz, akkor is elérheti a 3 millió tonnát az exportálható búza mennyisége. Az ideai termésnek az ukrán, a román és a délszláv államok termésével versenyezve kellene piacot találni. Ez a helyzet életveszélyes a magyar áruk értékesítési kilátásaira nézve. Plusz nehezítő elem, hogy az EU Ukrajnával szolidáris intézkedései továbbra is érvényben vannak.

Ha a kukoricára sem jön hosszabb száraz időszak, akkor az előző évek átlaga alapján 6,5 millió tonna várható. Ennek úgy kellene piacot találnunk, hogy egyre csökken Magyarország állatállománya. Egyelőre nincs megoldás az ukrán kukoricadömping hatásának enyhítésére. Növelni kellene az etanoltermelést, a MOL-nak magyar etanolt kellene vásárolnia, azonkívül a lakossági fogyasztás csökkenését is meg kellene állítani, hangsúlyozta Csősz Tibor.

Tovább rontja a magyar termelők kilátásait, hogy nemcsak hazánkban, hanem az Európai Unióban is csökkent az állatállomány. A vezető spanyol sertés-előállítók is inkább dél-amerikai alapanyagot vásárolnak, mert az olcsóbb. A logisztikai költségek a korábbi évekhez képest jócskán megugrottak, amit a felvásárlási árban is érvényesítenek. A hazai etanolfeldolgozók kevesebb kukoricát dolgoznak fel, amelyik teheti, még olcsóbb alapanyagra áll át, például árpára. A magyar malmok a hazai kamatkörnyezet óriási finanszírozási költsége miatt csak minimális készletet hajlandók vásárolni.

Világszerte infláció nyomasztja a gazdaságot, mindenütt próbálják megfékezni az áremelkedést. Jó volna, ha idehaza nem az olcsó ukrán gabona volna erre a megoldás, mert az több százezer magyar termelő megélhetését veszélyeztetné.

A magyar termelők helyzete nem javult az elmúlt egy évben, sőt, folyamatosan romló tendenciát mutat. A pénzügyi alapok lenullázódtak, sok száz termelő a tartalékait kénytelen felélni, mert az árak miatt tervezhetetlenné vált a gazdálkodásuk. A mai árak mellett kénytelenek ebben az évben is előre elkönyvelni a negatív eredményt, mert 500-700 ezer forint/hektáros önköltséget (plusz a bérleti díj) nem lehet kitermelni a szántóföldi növények jelenlegi hozamaival.

Az állam nem tervez beavatkozást a terménypiaci árakba, vagyis a gazdálkodók magukra vannak utalva. De ha a helyzetük nem rendeződik, és ha az EU sem látja be, hogy a teljes gazdatársadalom megélhetésének az alapját sodorja egyre nagyobb veszélybe, akkor már rövid távon nagy változások következhetnek be, mind Magyarországon, mind az EU mezőgazdaságában összegezte mondandóját Csősz Tibor.

H. Gy.